

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 2Co/127/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1109234262
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michaela Králová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1109234262.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Michaely Královej a členov senátu: JUDr. Nadeždy Wallnerovej a JUDr. Ivany Jahnovej v právnej veci žalobcu: M. L. Š., bytom: N. XXXX/XX, H., proti žalovanému: Slovenská republika, zastúpená Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky, so sídlom: Štúrova 2, Bratislava, o náhradu škody vo výške 10.058,33 eur, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 12.10.2016, č.k. 22C/329/2009-148, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo dňa 12.10.2016, č.k. 22C/329/2009-148 mení tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 958,33 eur a to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Odvolací súd rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo dňa 12.10.2016, č.k. 22C/329/2009-148 vo zvyšnej zamietajúcej časti potvrdzuje.

III. Žalobca má nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej "súd prvej inštancie") rozsudkom č.k. 22C/329/2009-148 zo dňa 12.10.2016 rozhodol tak, že žalobu zamietol. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobou doručенou Okresnému súdu Bratislava I dňa 17.09.2009 sa žalobca domáhal voči žalovaným náhrady škody spôsobenej orgánom verejnej moci vo výške 10.058,53 eur. Žalobu odôvodnil tým, že na podklade podnetu Okresnej prokuratúry v Topoľčanoch bolo na jeho adresu podané trestné oznámenie na Krajskú prokuratúru v Nitre a na Krajské riaditeľstvo PZ v Nitre, pričom podľa jeho názoru nepravdivému oznámeniu skutku došlo dňa 31.03.2005 potom, čo mu ako poškodenému v inej trestnej veci nebolo umožnené zhotoviť si fotodokumentáciu a následne bol Okresnou prokuratorkou daný pokyn justičnej strážii na jeho vyvedenie z budovy. Týmto konaním Okresnej prokuratorky M. C. mu bolo podľa jeho tvrdení znemožnené získať dôležité podklady ako dôkazy o nesprávnom riešení veci, preto podal v tejto veci trestné oznámenie. Následne po nejakej dobe mu bolo doručené uznesenie o začatí trestného stíhania vydané Okresným riaditeľstvom policajného zboru Levice, č. ČVS: ORP-324/OVK-I.V-2005: Všetky žalobcom podané podnety na jeho obranu boli vyšetrovateľom zamietnuté. Dňa 29.04.2008 vydal Okresný súd v Komárne rozsudok pod sp. zn. 3T/139/2007, ktorým bol žalobca oslobodený. Škodu, ktorá mu mala vzniknúť v súvislosti s vedeným trestným stíhaním vyčíslil žalobca v sume 10.058,33 eur, ako pozostávajúcu z výdavkov vynaložených na cestu a vyhotovenie fotodokumentácie, spolu vo výške 58,33 eur a nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 eur.

2. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že žalovaný v 3. rade, Generálna prokuratúra Slovenskej republiky s návrhom žalobcu nesúhlasil. Namietol, že v danom prípade nebola splnená základná podmienka na konanie vo veci pred súdom v rozsahu predbežného prerokovania nároku na náhradu škody, nakoľko

sám žalobca v žalobe uviedol, že žiadosť o predbežné prerokovanie nebola vyriešená. Zo spisovej dokumentácie podľa jeho názoru vyplýva, že žiadosť doručená žalobcovi na Ministerstvo spravodlivosti SR nebola úplná a bez jej doplnenia sa nedalo jej obsah relevantne právne vyhodnotiť, pričom žalobca na výzvu Ministerstva spravodlivosti SR z 03.03.2009 na doplnenie žiadosti nereagoval. Žalovaný preto v konaní zastáva názor, že žalobu žalobcu je potrebné ako predčasne podanú zamietnuť. K veci samej ďalej uviedol, že žalobca v konaní neoznačil žiaden titul, z ktorého by mu mal nárok na náhradu škody vzniknúť. Ak sa žalobca domáha nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím t.j. v zmysle ustálenej judikatúry uznesením o vznesení obvinenia má v zásade nárok na náhradu škody spôsobenej vznesením obvinenia okrem prípadu, že si účastník konania obvinenie zavinil sám. Z odôvodnenia rozsudku Okresného súdu v Komárne, sp. zn. 3T/139/07 je zrejmé, že žalobca sa skutku pre ktorý bol trestne stíhaný dopustil, keď „formálne týmto svojim úmyselným protiprávnym konaním naplnil všetky zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu útoku na štátny orgán podľa § 154 ods. 2 Trestného zákona, je podľa odvolacieho súdu stupeň nebezpečnosti tohto jeho činu pre spoločnosť nepatrný“. Z uvedeného podľa odporcu v 3. rade nepochybne vyplýva, že žalobca si obvinenie zavinil sám svojim úmyselným protiprávnym konaním, na základe čoho v zmysle ustálenej judikatúry nie je možné dospieť k záveru, že žalobcovi vznikol nárok na náhradu škody a to i napriek existencii nezákonného rozhodnutia. V nadväznosti na uvedené, žiadal žalovaný v 3. rade návrh žalobcu ako nedôvodný zamietnuť.

3. Súd prvej inštancie vo veci rozhodol rozsudkom dňa 10.06.2013 (v poradí prvý rozsudok), tak že žalobu zamietol. Vychádzal pri rozhodovaní zo skutkového stavu zisteného vykonaným dokazovaním výpoveďami žalobcu, žalovaných, z listinných dôkazov vzťahujúcim sa k veci, najmä uznesením o vznesení obvinenia Okresného riaditeľstva policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície v Leviciach zo dňa 27.06.2005, č. ČVS: ORP-324 OVK-LV-2005, právoplatný rozsudok Okresného súdu v Komárne, č. k. 3T/139/2007-400 zo dňa 29.04.2008 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre, č. k. 4To/43/2008-420 zo dňa 18.09.2008, prihliadol na ďalší obsah spisového materiálu a všetko, čo inak v konaní vyšlo najavo (v tom čase platného a účinného ust. § 120 ods. 1 O.s.p.). Odvolací súd rozhodujúci o odvolaní žalobcu rozsudkom č. k. 2Co/29/2014-108 zo dňa 31.03.2015 zrušil rozsudok Okresného súdu Bratislava I č. k. 22C/329/2009-89 zo dňa 10.06.2013 a vec vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že s názorom okresného súdu sa nie je možné stotožniť, nakoľko z podaného návrhu na začatie konania zo dňa 15.09.2009 nepochybne vyplýva, že ako žalovaný je v konaní označený štát, teda Slovenská republika zastúpená Ministerstvom spravodlivosti SR (okrem ďalších subjektov v návrhu označených), a z petitu návrhu jednoznačne vyplýva, že žalobca žiadal povinnosť uložiť Ministerstvu spravodlivosti SR ako orgánu konajúcemu za štát. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ak nemožno príslušný orgán určiť podľa ods. 1, koná v mene štátu Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.

4. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 22C/329/2009-136 zo dňa 05.10.2016 rozhodol, že v konaní bude pokračovať s účastníkom konania na strane žalovaného: Generálna prokuratúra SR, so sídlom Štúrová 2, Bratislava, ako zástupcom štátu v predmetnom spore. Pri rozhodnutí vychádzal z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov slovenskej republiky č. 1/2016, pod sp. zn. 8Cdo/289/2014 zo dňa 14.10.2015, podľa ktorého orgánom konajúcim v mene štátu vo veci náhrady škody podľa § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je Generálna prokuratúra.

5. Súd prvej inštancie v novom konaní doplnil dokazovanie opätovným výsluchom žalobcu a žalovaného na pojednávaní dňa 12.10.2016. Žalobca vo svojej výpovedi uviedol, že sa pridrižiava písomnej žaloby, ako aj doterajších tvrdení a má za to, že z obsahu spisu vyplýva, že svoj nárok preukázal a žiadal, aby súd prvej inštancie vyhovel jeho žalobe a priznal mu trovy konania. Z výpovede žalovaného vyplynulo, že nakoľko žalobca uviedol, že titulom pre uplatnenie nároku na náhradu škody je nezákonné rozhodnutie vyšetrovateľa a prokurátora a ich nesprávny úradný postup, ktorý ale bližšie nešpecifikoval, neoznačil konkrétne rozhodnutie, ktoré považuje za nezákonné, je nútený zotrvať stále na tom istom právnom názore, že v zmysle ust. § 4 ods. 2 zákona 514/2003 nie je Generálna prokuratúra Slovenskej republiky orgánom oprávneným konať v mene štátu. Žalovaný má za to, že označené rozhodnutie NS SR (odvolacím súdom) by bolo možné aplikovať v prípade, že je žalobcom dané, v čom spočíva nezákonné rozhodnutie, resp. nesprávny úradný postup, čo však zrejmé nie je. Podľa názoru žalovaného, žalobca podal aj žiadosť o predbežné prerokovanie na MS SR, pričom ministerstvo ho vyzvalo, aby žiadosť doplnil, keďže nebolo zrejmé, kto a aké nezákonné rozhodnutie vydal, žalobca však žiadosť nedoplnil

a k predbežnému prerokovaniu teda nedošlo. Žalovaný má za to, že žaloba bola podaná predčasne. Žalovaný uviedol, že odvolací súd vo svojom zrušujúcom uznesení nenamietal právny záver súdu prvej inštancie, týkajúci sa právneho posúdenia veci samej, s ktorým sa v plnej miere stotožňuje a má za to, že v danom prípade žalobcovi nemohol vzniknúť nárok na náhradu škody, hoci je pravdou, že bol oslobodený spod obžaloby, nie však z dôvodu, že by sa skutku nedopustil. Z oslobodzujúceho rozsudku výslovne vyplýva, že žalobca svojím úmyselným protiprávnym konaním naplnil všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu útoku na štátny orgán, k jeho oslobodeniu došlo výlučne z dôvodu, že stupeň nebezpečnosti tohto skutku pre spoločnosť bol nepatrný. V rozhodnutí však konštatoval, že žalobca úmyselne protiprávne konal, je teda preukázané, že žalobca si trestné stíhanie zaviniť sám a prípadne priznanie náhrady škody by bolo v rozpore s dobrými mravmi, ktoré sú uplatnením všeobecne uznávaných morálnych a etických zásad. Ak by sa aj súd nestotožnil s týmto záverom, poukazoval žalovaný to, že žalobca neosvedčil v konaní vznik škody. Pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu, žalobou si uplatnil o 5.000 eur viac ako v žiadosti o predbežné prerokovanie, pričom žalovaný zotrval na tom, že k predbežnému prerokovaniu nedošlo. Žalovaný žiadal žalobu zamietnuť, trový konania si neuplatnil.

6. Súd prvej inštancie k argumentácii žalovaného ohľadom predbežného prerokovania nároku žalobcu uviedol, že žalobca predbežne prerokoval nárok skutkovo zhodný s nárokom uplatneným žalobou avšak v rozsahu 5.058,33 eur u pôvodného odporcu v 1. rade (Ministerstvo spravodlivosti) podaním zo dňa 15.03.2009 (č. 1. 13). Žalobou na súde následne uplatnil nárok na náhradu škody vo výške 10.058,33 eur. Na pojednávaní dňa 19.09.2012 súd prvej inštancie upozornil žalobcu na skutočnosť, že časť nároku nebola predbežne prerokovaná a uložil žalobcovi lehotu troch mesiacov, aby oznámil súdu svoj ďalší postup, pričom prítomných účastníkov poučil o ďalšom procesnom postupe v prípade podania žiadosti o predbežné prerokovanie zvyšnej časti nároku (č. 1. 62).

7. Zo žiadosti o predbežné prerokovanie datovanej žalobcom dňom 15.03.2009, ako aj vyjadrenia Ministerstva spravodlivosti SR (ďalej len „ministerstvo“) k nej a výzvy na jej doplnenie mal súd prvej inštancie za preukázané, že žiadosť na predbežné prerokovanie nároku vo výške 5.058,33 eur bola na ministerstvo doručená dňa 17.02.2009. Ministerstvo listom zo dňa 03.03.2009 vyzvalo žalobcu na doplnenie žiadosti a predloženie listinných dôkazov zo strany žalobcu. Žalobca žiadosť nedoplnil a dňa 17.09.2009 podal žalobu na súd. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie usúdil, že podmienka predbežného prerokovania s príslušným orgánom je v časti uplatneného nároku vo výške 5.058,33 eur splnená. Pokiaľ ide o nárok žalobcu v časti uplatnenej titulom nemajetkovej ujmy vo výške zvyšných 5.000 eur, v konaní bezpochyby vyšlo najavo, že nárok žalobcu v tejto časti napriek súdom uloženou lehotou (č. 1. 32) predbežne prerokovaný nebol, z dôvodu ktorého sa javí ako uplatnený predčasne. Súd prvej inštancie uzavrel, že táto skutočnosť nebráni prejednaniu veci pred súdom, nakoľko nárok samotný, čo do základu a titulu v zmysle vyššie citovaných ustanovení zákona prerokovaný bol, nebol žalovaným v 1. rade uspokojený ani v pôvodne uplatnenej výške, je preto neúčelne trvať na jeho ďalšom prerokovaní.

8. Súd v rámci rozhodovania sporu považoval za potrebné vysporiadať sa aj s otázkou aktívnej, resp. pasívnej legitímácie ako nevyhnutného predpokladu pre úspešné uplatnenie žaloby. Vo vzťahu k aktívnej legitímácii je významná tá skutočnosť, že žalobca bol účastníkom konania, výsledkom ktorého bolo vydanie rozhodnutia, resp. rozhodnutí označených vyššie, ktorých nezákonnosť spája žalobca so vznikom škody uplatnenej v tomto konaní. Táto úvaha súdu prvej inštancie má oporu aj v ustanovení § 5 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., podľa ktorého právo na náhradu škody spôsobenej niektorým rozhodnutím má strana v spore, ktorej vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

9. Pokiaľ ide o pasívnu legitímáciu, tá jednoznačne vyplýva zo zákona č. 514/2003 Z. z., v tomto prípade konkrétne z ustanovenia § 3 ods. 1 písm. a), podľa ktorého štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím. Z uvedeného je zrejmé, že žalovaným subjektom má byť v tomto prípade štát. Odvolací súd v tomto smere ustálil, že žalobca označil ako žalovaného štát, ktorý je v spore aj pasívne legitimovaný a v mene ktorého koná Generálna prokuratúra SR.

10. Ku samotnému uplatnenému nároku žalobcu, súd prvej inštancie uviedol, že z vykonaného dokazovania rozsudkom Okresného súdu v Komárne, č. k. 3T/139/2007-400 zo dňa 29.04.2008, právoplatného v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre, č. k. 4To/43/2008-420 zo dňa 18.09.2008, ktorým je súd v zmysle v tom čase platného ust. § 135 O.s.p. viazaný vplynulo, že obvinený (v

tomto prípade žalobca) sa formálne svojim úmyselným protiprávnym konaním, ktorým naplnil všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu útoku na štátny orgán podľa § 154 ods. 2 Trestného zákona, avšak podľa názoru odvolacieho súdu stupeň nebezpečnosti tohto činu pre spoločnosť nepatrný (č. 1. 425 spisu OS Komárno, sp. zn. 3T/139/2007). V nadväznosti na túto skutočnosť súd prvej inštancie ustálil, že žalobca nemá právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím (uznesením o vznesení obvinenia), hoci bol spod obžaloby oslobodený, pretože si obvinenie zavinil sám. Súd prvej inštancie skonštatoval, že tento záver má oporu vo vykonanom dokazovaní a vychádza tiež z ustálenej súdnej praxe, v zmysle ktorej ten, proti ktorému bolo trestné stíhanie zastavené alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený má zásadné právo na náhradu, okrem prípadu, že si zavinenie spôsobil sám. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na citované ustanovenia Občianskeho zákonníka, z ktorého rovnako vyplýva potreba vyhodnotiť aj samotné konanie žalobcu v smere k vzniku jeho zodpovednosti za vzniknutú mu škodu. Z právoplatného rozhodnutia súdu vydaného v trestnom konaní jednoznačne vyplýva, že žalobca sa dopustil voči štátnemu orgánu úmyselného protiprávneho konania. V súvislosti s uvedeným súd prvej inštancie ustálil, že v danom prípade neboli splnené predpoklady pre vznik nároku na náhradu škody a to existencia nesprávneho úradného postupu, vznik škody ako aj príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody, preto súd prvej inštancie žalobu žalobcu pre neunesenie dôkazného bremena zamietol.

11.

Proti rozsudku podal žalobca odvolanie. Žalobca v dovolaní poukazuje na nelogickosť úsudku o tom, že si spôsobil trestné stíhanie sám, keď stupeň nebezpečnosti jeho konania pre spoločnosť je nepatrný. Žalobca poukazuje na to, že ak je stupeň nepatrný, nikdy nemôže byť trestným činom ako to uvádza žalovaný. Aj keď by sa bol dopustil priestupku, aj tak má právo žiadať náhradu, pretože ho stíhali a navyše za to, čo v zákone neexistovalo. Žalobca poukazuje na to, že bol daný podnet na skutok, za ktorý ho stíhali a tento skutok právne neexistoval.

12. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu poukázal na to, že žalobca neuvádza v podanom odvolaní nové skutočnosti, resp. novú argumentáciu, oproti tej, ktorú už uviedol počas konania na súde prvej inštancie. Žalovaný v celom rozsahu zotrval na svojom doterajšom právnom zdôvodnení a argumentácii a v nadväznosti na to navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

13. Odvolací súd v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP nariadil vo veci pojednávanie z dôvodu, že bolo potrebné zopakovať dokazovanie. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v medziach uplatnených odvolacích dôvodov, ktorými je viazaný (ust. § 379 a ust. § 380 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

14. Odvolací súd po oboznámení sa so spisom a rozhodnutím súdu prvej inštancie dospel k záveru, že je dôvodné zmeniť rozhodnutie súdu prvej inštancie. Odvolací súd na základe odvolania podaného žalovaným sa zaoberal otázkou, či tu je nezákonné rozhodnutie, ktorým bola žalovanému spôsobená škoda. Ďalej sa zaoberal otázkou, akú škodu si žalovaný uplatnil, a v akej výške žalovanému škoda vznikla. Pre vysporiadanie sa so všetkými nastolenými otázkami aj zo strany žalovaného, sa odvolací súd nižšie vyjadril aj k otázke predbežného prerokovania nároku žalobcu a k otázke pasívnej legitímácie.

15. Odvolací súd dospel k záveru, že nárok žalobcu uplatnený žalobou bol predbežne prerokovaný v zmysle ust. § 15 a nasl. zákona č. 514/2003 Z.z. účinného v čase podania návrhu na predbežné prerokovanie. Je zrejmé že žalobca podal na ministerstvo spravodlivosti návrh na predbežné prerokovanie. Aj keď bol vyzvaný ministerstvom na doplnenie žiadosti, zákon v tom čase účinný, však neupravoval možnosť vyzvať na odstránenie väd, resp. doplnenie žiadosti. Pri žiadosti neúplnej prichádzalo do úvahy neuspokojenie nároku príslušným orgánom. Navyše odvolací súd má za to, že zo žiadosti podanej žalobcom dňa 15.03.2009 na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody sú zrejmé základné údaje, z ktorých bolo možné ustáliť na základe akého rozhodnutia si žalobca nárokuje náhradu škody. Výsledkom podanej žiadosti zo strany žalobcu o predbežné prerokovanie nároku je taký, že o tejto žiadosti nebolo rozhodnuté príslušným orgánom v lehote do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti a teda žalobca mal právo obrátiť sa s nárokom na súd. Taktiež sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že skutočnosť, že v žiadosti o predbežné prerokovanie si žalobca nemajetkovú ujmu uplatnil vo výške 5.000 eur a v žalobe vo výške 10.000 eur nebráni súdu vec prejednať a to do výšky uplatnenej nemajetkovej ujmy 5.000 eur.

16. Žalovaný namietal na odvolacom pojednávaní, že ani zo samotnej žaloby nie je zrejmé, na základe akého nezákonného rozhodnutia si žalobca uplatnil nárok na náhradu škody a nemajetkovej ujmy. Odvolací súd má za to, že z obsahu žaloby je zrejmé, že nárok je uplatnený z dôvodu začatia a vedenia trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením a trestné stíhanie ktorého sa to týka, je zrozumiteľne v žalobe uvedené a sú uvedené aj rozhodnutia súdov, ktorými bol žalobca spod obžaloby oslobodený. nemôžeme preto tvrdiť, že nie je zrejmé, na základe čoho si uplatnil žalobca nárok požadovaný v žalobe.

17. S pasívnou legitimáciou sa súd prvej inštancie zaoberal aj na základe uznesenia Krajského súdu v Bratislave, zo dňa 31.03.2015, č.k. 2Co/29/2014-108, ktorým došlo ku zrušeniu prvého rozsudku súdu prvej inštancie v danej veci. Uznesením zo dňa 05.10.2016 súd prvej inštancie rozhodol, že bude pokračovať v konaní na strane žalovaného s Generálnou prokuratúrou SR, pričom vychádzal z rozhodnutí NS SR a to napr. 6Cdo/149/2011 zo dňa 26.09.2012, 3Cdo/398/2012 zo dňa 04.02.2014, a z povinnosti súdu určiť, ktorý v žalobe z označených orgánov je oprávnený konať za štát v konaní a z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov slovenskej republiky č. 1/2016, pod sp. zn. 8Cdo/289/2014 zo dňa 14.10.2015, podľa ktorého orgánom konajúcim v mene štátu vo veci náhrady škody podľa § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je Generálna prokuratúra. S týmto postupom sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje, teda je správne vyriešená v konaní otázka pasívnej legitimácie.

18. Ku samotnému uplatnenému nároku súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca nemá právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, hoci bol spod obžaloby oslobodený, pretože si obvinenie zaviniť sám. Tento právny záver zastáva aj žalovaný. Odvolací súd na základe výsledkov vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu dospel k záveru, že nie je možné ustáliť, že si obvinenie žalobca sám zaviniť, keď rozhodujúcim pre opodstatnenosť začatia trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Odvolací súd má za to, že nie je možné konštatovať, že si trestné stíhanie a obvinenie a následné trestné konanie pred súdom spôsobil žalovaný sám, z dôvodu, že sa dopustil po formálnej stránke skutku, ktorý sa mu kládol za vinu, keď výsledkom trestného konania bol oslobodzujúci rozsudok z dôvodu, že čin, ktorý sa kládol žalobcovi za vinu, nebol trestným činom pre absenciu nebezpečnosti činu pre spoločnosť. Z ustanovenia par 3 ods. 2 Trestného zákona účinného v čase keď mal žalobca sa tohto činu dopustiť, vyplýva, že čin, ktorého stupeň nebezpečnosti pre spoločnosť je nepatrný, nie je trestným činom, aj keď ináč vykazuje znaky trestného činu. Nakoľko dôležitým pre posúdenie, či ide o nezákonné začaté a vedené trestné stíhanie je neskorší výsledok trestného konania, nemožno v prípade, že trestné konanie sa skončilo oslobodzujúcim rozsudkom z dôvodu, že skutok nie je trestným činom, dospieť k záveru, že si stíhanie spôsobil obvinený sám. Odvolací súd v tomto smere poukazuje na rozhodnutie NS SR zo dňa 18.08.2010, sp. zn. 4M CdO 15/2009 kde je konštatované, že: „Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. účinného od 1. júla 2004 a rovnako aj podľa predtým platného zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len zákon č. 58/1969 Zb.) účinného do 30. júna 2004. Súdna judikatúra dôvodila, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená. Systematickým a logickým extenzívnym výkladom dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 23. februára 1990 sp. zn. 1 Cz 6/90 publikovaný pod č. 35 v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk, rečník 1991 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. júna 1993 sp. zn. 1 Cdo 53/93 publikovaný pod č. 70 v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky ročník 1994). Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Tieto závery prijaté v čase platnosti zákona č. 58/1969 Zb. sú napriek zmene právnej úpravy stále použiteľné“. Vychádzajúc z vyššie uvedeného rozhodnutia NS SR je zrejmé, že dôležitým pre posúdenie otázky opodstatnenosti trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. V predmetnej veci trestné konanie skončilo oslobodzujúcim rozsudkom žalobcu a to z dôvodu,

že skutok, za ktorý bol žalobca stíhaný nie je trestným činom, nakoľko stupeň nebezpečnosti činu žalobcu bol pre spoločnosť nepatrný a i napriek tomu, že formálne svojim úmyselným protiprávnym konaním naplnil zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu útoku na štátny orgán, stalo sa tak iba po formálnej stránke, nie však materiálnej. Raz keď je ustálené, že konanie žalobcu nebolo trestným činom, nemôžeme dospieť k záveru, že si sám zavinil stíhanie. Jednoznačne tu ide o prípad, že sa neskôr počas trestného stíhania nenaplnil predpoklad o tom, že sa dopustil žalobca trestného činu. Aj keď sa mohlo orgánom činným v trestnom konaní zdať oprávnené, že sa dopustil žalobca trestného činu, dôležitým je však výsledok trestného konania, a ten je v danom prípade taký, že žalobca trestný čin nespáchal a bol spod obžaloby oslobodený. Odvolací súd v tejto otázke poukazuje na nález Ústavného súdu SR I. ÚS 320/2016-49 zo dňa 07.07.2016, v ktorom okrem iného je aj konštatované, že: „Ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré bolo zastavené, treba hľadať nielen v ustanovení čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ale vo všeobecnej rovine predovšetkým v čl. 1 ods. 1 tohto základného zákona, teda v princípoch materiálneho právneho štátu. Ak má byť štát skutočne považovaný za materiálny právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým priamo zasiahli do základných práv jednotlivca. Nemožno totiž prehliadnuť, že štát nemá slobodnú vôľu, ale je povinný striktno dodržiavať právo v jeho ideálnej (škodu nepôsobiacej) interpretácii. Na jednej strane je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv. V takejto situácii nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo“.

19. Odvolací súd sa ďalej zaoberal otázkou uplatnenej škody. Žalobca si uplatnil jednak materiálnu škodu vo výške 58,33 eur, túto vyčíslil nasledovne: cestovné vo výške 7,50 eur za cestu Topoľčany - Levice a späť za výsluch obvineného dňa 11.07.2005, cestovné vo výške 7,50 eur za cestu Topoľčany - Levice a späť za preštudovanie spisu dňa 20.09.2005, nazeranie do spisu a fotodokumentácia zo dňa 04.12.2006 - 6,93 eur a cestovné vo výške 7,50 eur za cestu Topoľčany - Levice a späť, cesta na Okresný súd Komárno dňa 11.12.2007, 26.02.2008 a 29.04.2008 vo výške 26,40 eur (za jednu cestu 8,80 eur) a cesta na Krajský súd Nitra dňa 08.09.2008 - 2,50 eur. Odvolací súd priznal takto uplatnenú škodu, ktorá sa javí primeraná a reálne vynaložená v súvislosti s trestným konaním a dochádzaním žalobcu na pojednávania. Úkony za ktoré si uplatnil žalobca náhradu cestovného vyplývajú z pripojeného trestného spisu. Cestovné si uplatnil vo výške ceny lístku za verejnú hromadnú prepravu. Lístky síce nepredložil a to z dôvodu že reálne vykonal cestu osobným motorovým vozidlom, avšak cena lístkov je verejne dohľadateľná a známa a žalobcom uplatnená suma zodpovedá v tom čase cene za prepravu verejnou dopravou.

20. Žalovaný namietal, že žalobca neunesol dôkazné bremeno pokiaľ sa týka uplatnenej náhrady škody, nakoľko len odkázanie žalobcu na trestný spis, je nepostačujúce. Na preukázanie všetkých úkonov, ktorých sa v súvislosti s trestným stíhaním žalobca zúčastnil, mal podľa žalovaného žalobca presne uviesť čísla listov z vyšetrovacieho trestného spisu. Odvolací súd túto námietku žalovaného považuje za neopodstatnenú, a má za to, že žalobca uniesol dôkazné bremeno ohľadom uplatnenej náhrady škody. V žalobe žalobca presne špecifikoval jednotlivé úkony, ktorých sa osobne zúčastnil a to uvedením úkonu, jeho času a miesta. Tieto úkony sú všetky súčasťou vyšetrovacieho spisu, ktorý žalobca označil ako dôkaz. Podľa odvolacieho súdu bolo postačujúce na preukázanie týchto úkonov odkázať na trestný spis a nebolo potrebné presne uvádzať aj čísla listov vyšetrovacieho spisu, na ktorých sú dané úkony zaznamenané. Odvolací súd dodáva, že na odvolacom pojednávaní zopakoval dokazovanie a boli predmetné čísla listov, na ktorých sú zaznamenané jednotlivé úkony, žalovanému prečítané.

21. Žalobca si uplatnil v žalobe aj nemajetkovú ujmu vo výške 10.000 eur. Túto však bližšie nešpecifikoval, uviedol len, že si uplatňuje nemajetkovú ujmu v peniazoch, v ktorej je zahrnutá morálna a iná spoločenská ujma. Žalobca počas celého konania pre súdom prvej inštancie nenavrhol dôkazy k nároku na nemajetkovú ujmu, ani tento nárok viac nezodôvodnil. Odvolací súd poukazuje v uplatnenom nároku na nemajetkovú ujmu na rozhodnutia NS SR z 27.08.2019, sp. zn. 4Cdo/125/2019, ktorý prijal nasledovný právny záver: „Každé trestné stíhanie negatívne ovplyvňuje spoločenský, pracovný a osobný život stíhaného, a to bez ohľadu na jeho výsledok, teda aj je spôsobilé bez ďalšieho vyvolať vznik nemajetkovej ujmy najmä v takom prípade, ak sa preukáže, že bolo od začiatku nezákonné“; ide o zodpovednosť absolútne objektívnu a za výsledok trestného konania vo veci samej, čím je založená zodpovednosť štátu za škodu obvineného spôsobenú uznesením o vznesení obvinenia.

Pri odškodňovaní nemajetkovej ujmy za nezákonné trestné stíhanie každej fyzickej osoby sudcom nesvedčí bagatelizovanie závažnosti ujmy priznávaním neprimerane nízkych, resp. žiadnych náhrad; také rozhodovanie treba považovať za obchádzanie zákona i jeho účelu a pôsobí mnohokrát veľmi cynicky, bez citu pre elementárnu spravodlivosť, alebo absencie postupu podľa pravidla, podľa ktorého „nerob druhému to, čo nechceš, aby robili tebe“. Za situácie, kedy žalobca nie je schopný presne určiť a preukázať výšku škody spôsobenú nezákonným rozhodnutím, pričom však preukáže a odôvodní, že mu taká škoda vznikla, nemôže odvolací súd rozhodnúť, že mu preto škoda nebude vôbec priznaná, alebo že medzi protiprávnym konaním žalovaného a vzniknutou škodou nie je príčinná súvislosť. V takejto situácii má určiť výšku vzniknutej škody podľa spravodlivého uváženia a jednotlivých okolností prípadu. Odvolací súd má za to, že je na daný prípad vhodné aplikovať dané rozhodnutie NS SR, čo znamená, že nemožno nepriznať žalobcovi žiadnu nemajetkovú ujmu len z dôvodu, že k tomuto uplatnenému nároku neunesol riadne dôkazné bremeno. Nemajetkovú ujmu je možné priznať a to práve z dôvodu, že každé trestné stíhanie negatívne ovplyvňuje spoločenský, pracovný a osobný život stíhaného a to bez ohľadu na výsledok, teda aj je spôsobilé bez ďalšieho vyvolať vznik nemajetkovej ujmy najmä v takom prípade, ak sa preukáže, že bolo od začiatku nezákonné. Výšku nemajetkovej ujmy je však potrebné ustáliť s ohľadom k tomu, že ide o uplatnenie tejto ujmy len vo všeobecnej rovine, bez bližšej konkretizácie so zameraním sa na osobu žalobcu, bez zdôvodnenia ako konkrétne bol zasiahnutý jeho rodinný, pracovný život a spoločenský status. Odvolací súd pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy vychádzal jednak z dĺžky trestného stíhania v danej veci, ktoré od vznesenia obvinenia uznesením zo dňa 27.06.2005 do oslobodzujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu dňa 18.09.2008 trvalo tri roky. Ďalej ustálil odvolací súd výšku nemajetkovej ujmy aj s ohľadom a porovnaním odškodňovania obetí násilných trestných činov podľa zákona č. 274/2017 Z. z., kde je stanovené, že pri trestnom čine obchodovania s ľuďmi, trestnom čine znásilnenia, trestnom čine sexuálneho násillia alebo trestnom čine sexuálneho zneužívania má obeť násilného trestného činu nárok aj na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu v sume desaťnásobku minimálnej mzdy. Potom s ohľadom na daný prípad, kde žalobca nie je obeť trestného činu, ale sám sa dopustil konania, ktoré vykazovalo znaky trestného činu, hoci bol spod obžaloby oslobodený, odvolací súd ustálil ako dôvodné priznať nemajetkovú ujmu vo výške 900 eur, ako trojnásobok minimálnej mzdy, ktorá v roku 2009 bola na úrovni 296 eur. V podstate za každý rok trestného stíhania potom prináleží žalobcovi nemajetková ujma vo výške jednej minimálnej mzdy, čo odvolací súd považuje vzhľadom na okolnosti prípadu za vyvážené a spravodlivé.

22. Na základe vyššie uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že žaloba bola čo do právneho základu dôvodná, keď nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. a v danej veci došlo k oslobodeniu spod obžaloby, bolo preukázané, že žalobca trestný čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Bolo preto potrebné zmeniť rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým žalobu ako celok zamietol, a to tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

23. Podľa ust. § 396 ods. 1 OSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

24. Podľa ust. § 396 ods. 2 OSP ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

25. Podľa ust. § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

26. Podľa ust. § 256 ods. 1 CSP ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

27. Odvolací súd z dôvodu zmeny rozhodnutia súdu prvej inštancie rozhodol o nároku trov konania pred súdom prvej inštancie aj odvolacieho konania. Odvolací súd má za to, že žaloba bola podaná čo do základu nároku dôvodne, keď odvolací súd dospel k záveru, že tu je daná zodpovednosť štátu voči žalobcovi titulom nezákonného rozhodnutia. Nakoľko výška priznanej nemajetkovej ujmy závisí od uváženia súdu, dospel odvolací súd k záveru, že je dôvodné priznať žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100%.

28. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zákonov, § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420C.s.p.).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421C.s.p.).

(1) Dovolanie podľa § 421 C.s.p. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).